उणादि पाठ

पु ७५.३

३२८

शि. प्र. मंडळी, पुणे ९.
मीमांसा विद्यालय
ग्रंथालय

ग्रंथ नाव उणादि पाठ

लेखक पाणिनि

114

५/६

श्रीगणेशाय नमः॥ येनाक्षरसमाम्नायमधिगम्य महेश्वरात्॥ कृत्स्नं व्याकरणं प्रोक्तं तस्मै पाणिन
मः॥१॥ येन धौता गिरः पुंसां विमलैः शब्दवारिभिः॥ तमश्चाज्ञानजं भिन्नं तस्मै पाणिनये नमः॥२॥
कृवापाजिमिस्वदिसाध्यशूभ्य उण्॥ छंदसीणः॥ दृसनिजनिचरिचटिभ्यो ञुण्॥ किंजरयोः श्रि
णः॥ त्रो रश्च लः॥ कृके वचः कश्च॥ भृमृशीतृचरि तू॥ सरितनिधनिमिमस्जिभ्य उः॥ अणश्च
धान्ये नित्॥ शृस्वृस्निहित्रप्यसिवसिहनिक्लिदिबंधिमनिभ्यश्च॥ स्यंदेः संप्रसारणं धश्च॥ उं
देरिच्चादेः॥ ईषेः किच्च॥ स्कंदेः सलोपश्च॥ सृजेरसुम् च॥ कृतेराद्यंतविपर्ययश्च॥ नावंचेः॥
फलिपाटिनमिमनिजनां गुक्पटिनाकिधतश्च॥ वलेर्गुक् च॥ रयः किल्सन्वच्च॥१॥ योद्वे च
कुर्भ्रश्च॥ पृभिदिव्यधिगृधिधृषिभ्यः॥ कृग्रोरुच्च॥ अपदुःसुषु स्थः॥ रपेरिच्चोपधायाः॥ अ

ञ्जिदृशिकम्यमिपसिवाधाम्रजिपशितुग्धुग्दीर्घहाकारश्च॥प्रथिम्रदिभ्रस्जां संप्रसारणं लोपश्च॥लं
घिबंह्योर्नलोपश्च॥उर्णोतेर्नुपैलौश्च॥महतिह्रस्वश्च॥श्लिषेःकश्च॥अङ्परयोः॥खनिशृभ्यां डिच्च॥ह
रिमितयोर्द्रुवः॥शते च॥खरुशंकुपीयूनीलंगुलिगु॥मृगव्याप्वादयश्च॥मंदिवाशिमथिचतिचंक्यं
किभ्य उरच्॥व्यथेः संप्रसारणं किच्च॥मकुरदर्दुरौ॥२॥मद्गुरादयश्च॥कोकतेर्वा कुकु॥असेलरन्
मसेश्च॥शो वशो॥रा वौ॥अविमह्योष्टिषच्॥अमेर्दीर्घश्च॥रुहेर्वृद्धिश्च तवेर्णिद्वा॥नञिव्यथेः॥
किलेर्बुक्च॥इषिमदिमुदिखिदिछिदिभिदिमंदिचंदितिमिमिहिमुहिमुचिरुचिबंधिशुषिभ्यः लघि
किरच्॥अशेर्णित्॥अजिरशिशिरशिथिलस्थिरस्फिरस्थविरखदिराः॥सलिकल्यनिमहि राम
भडिबंभंडिझंडिपिंडितुडिकुकिभूभ्य इलच्॥कमेः पश्च॥गुपादिभ्यः कित्॥मिथिलादयश्च॥प १

तिकठिकुठिगडिगुडिदंशिभ्यपरकू ॥ कुंबेर्नलोपश्च ॥ ३ ॥ शादेस्तच ॥ मूलेरादयः ॥ कवेरोतच्यश्च ॥ मातेर्ड
वतुप् ॥ कृटिचकिभ्यामोरन् ॥ किशोरादयश्च ॥ कपिगडिगंडिकटिपटिभ्य ओलच् ॥ मीनातेरूरन् ॥ स्यंदेः स
प्रसारणं च ॥ सितनिगमिमसिसच्यधाञ्कुशिभ्यस्तुन् ॥ पः किच्च ॥ अर्तेश्चतुः ॥ कमिमनिजनिगाभाया
हिभ्यश्च ॥ चायः किः ॥ आप्नोतेर्ह्रस्वश्च ॥ वसेस्तुन् ॥ अगारेणिच्च ॥ कृञः कतुः ॥ एधिवह्योश्चतुः ॥ जीवेरातुः
॥ आतृकन् वृद्धिश्च ॥ कृषिचमितनिधनिसर्जिखर्जिभ्य ऊः ॥ मृजेर्गुणश्च ॥ वहो धश्च ॥ कषहश्छ च ॥ णित्क
शिपद्यर्तेः ॥ अणो डश्च ॥ नञि लंबेर्नलोपश्च ॥ केश्चयरङ् चास्य ॥ त्रोदुट् च ॥ दरिद्रातेर्यालोपश्च ॥ नृतिशृ
ध्योः कूः ॥ ऋतेरश्च ॥ अंदूदृंभूजंबूकफेलूकर्कंधूदिधिषूः ॥ कमेर्बूकू ॥ म्य्योरुतिः ॥ ग्रो मुट् च ॥ हृषेरुलच् ॥ हृस्र
लाहियुषिभ्य इतिः ॥ तो डैणिलुक् च ॥ शमेर्ढः ॥ पू ॥ कमेरठः ॥ रमेर्वृद्धिश्च ॥ शमेः खः ॥ कणेष्ठः ॥ कलस्त
पश्च ॥ शापेर्बश्च ॥ वृषादिभ्यश्चित् ॥ कमेर्बुक् ॥ लंगेर्वृद्धिश्च ॥ कुटिकशिकौतिभ्यः ॥ प्रत्ययस्य मुट् ॥ म्र

जेष्टिलोपश्च॥चुपेरच्चोपधायाः॥किंशिशम्योर्नित्॥छो गुग्घ्रस्वश्च॥अमंतड्डः॥कादिभ्यः कित्॥स्थाच
तिमृजेरालज्वालञालीयचः॥पतिचंडिभ्यामालञ्॥तमिविशिविडिमृणिकुलिकपिपलिपंचिभ्यः
कालन्॥पतेरंगच् पक्षिणि॥६॥तरत्यादिभ्यश्च॥विडादिभ्यः कित्॥सृवृञोऽर्द्धिश्च॥गनाम्यद्वोः॥छा
पूखडिभ्यः कित्॥भृञः कित् नुट् च॥शृणातेर्ह्रस्वश्च॥गणू शकुनौ॥मुदिग्रोर्गग्गौ॥अंडन् कृसृभृवृञः॥शृ
दृभसोऽदिः॥दृणातेः षुग्घ्रस्वश्च॥त्यजितनियजिभ्यो डित्॥एतेस्तश्च॥सर्तेरटिः॥लघेर्नलोपश्च
॥पारयतेरजिः॥प्रथः किस् संप्रसारणं च॥भियः षुग्घ्रस्वश्च॥त्यजितनियजिभ्यो डित्॥अर्तिस्तु
सुहुसृधृक्षिक्षुभायावापदियक्षिनीभ्यो मन्॥जहातेः सन्वदालोपश्च॥अवतेष्टिलोपश्च॥ग्र
सेरा च॥अविसिविसिशुषिभ्यः कित्॥इषियुधीन्धिदसिश्याधूसूभ्यो मक्॥युजिरुचितिजां कु

श्व॥ हंतेर्हिं च॥ भियः षुग्वा॥ घर्मः॥ ग्रीष्मः॥ प्रथेः षिवन् संप्रसारणं च॥ अशुमुषिलटिकणिखटिविशिभ्यः क्वन्॥ इ
ण्शीभ्यां वन्॥ सर्वनिघृष्वरिष्वलष्वशिवपद्वप्रह्वेष्वा अतंत्रे॥ शेवयह्वजिह्वाग्रीवाप्वामीवाः॥ कृगृशृदृभ्यो
वः॥ कनिन्युवृषितक्षिराजिधन्विद्युप्रतिदिवः॥ सप्यशूभ्यां तुट् च॥ नहिजहातेः॥ पा॥ श्वन्नुक्षन्पूष
न्प्लीहन्क्लेदन्मूर्द्धन्मज्जन्नयमन्विश्वसम्यन्परिज्मन्मातरिश्वन्मघवन्निति॥ कृवापो द्वे मज्जुरादेरात्के
न्कमेस्त्तरार्तिश्वन्नेकं च॥ ॥ इत्युणादौ प्रथमः पादः॥ कृहृभ्यामेणुः॥ हषिकुषिनीरमिकाशिभ्यः क्थन्
॥ अवे भृञः॥ उषिकुषिगार्तिभ्यः स्थन्॥ सर्तेर्णित्॥ मृवृभ्यामूथन्॥ पातृतुदिवचिरिचिसिचिभ्य
स्थक्॥ अर्तेर्निरि॥ निथगोपीथावगाथाः॥ गश्चोदि॥ समीणः॥ तिथपृष्ठगूथयूथप्राथाः॥ स्फायितंचि
वंचिशकिक्षिपिक्षुदिसृपितृपिदृपिवंद्युंदिश्वितिवृत्यजिनीपदिमदिमुदिखिदिछिदिभिदिमंदि

चंदिदहिदसिदंभिवसिवाशिश्रीङ्हसिसिधिशुभिभ्योरक्॥ चक्रिरभ्योरुच्योपधायाः॥ वौकसेः॥ अ
मितम्योर्दीर्घश्च॥ निंदेर्नलोपश्च॥ अर्देर्दीर्घश्च॥ शुवेर्दैश्च॥ दुरीणो लोपश्च॥१॥ कृतेश्छः क्रू च॥
रोदेर्णिलुक् च॥ बहुलमन्यत्रापि संज्ञाछंदसोः॥ ज्यो री चा ज्यश्चेत्येके॥ सुसूधीगृधिभ्यः क्रन्॥ शुसिचिमि
नां दीर्घश्च॥ वाविंधेः॥ वृधिवपिभ्यां रन्॥ ऋज्रेंद्राग्रवज्रविप्रकुब्रचुब्रक्षुरखुरभद्रोग्रभेरमेलशुक्रशुक्लगौरवत्रे
रामालाः॥ समि कस उकन्॥ पचिनशोर्णुकन्कनुमौ च॥ मिंकु कनू॥ कुनूशिल्पिसंज्ञयोरपूर्वस्यापि॥ रमेश्च लो वा यः
जहातेर्द्वे च॥ ध्मो धम च॥ बहुलमन्यत्रापि॥ कृषेर्वृद्धिश्चोदीनां॥२॥ उदकं च॥ वृश्चिकृषोः किकनू॥ प्राडि: पणिक
षः॥ मुषेर्दीर्घश्च॥ स्यमेः संप्रसारणं च॥ कियइकनू॥ आङि पणिपनिपतिखनिभ्यः॥ श्यास्त्याहृञविभ्यः इनच्॥ ट राम
जेः किच्च॥ अजेरज च॥ बहुलमत्रापि॥ द्रुदक्षिभ्यामनतू॥ अर्त्तेः किदिच्च॥ वेपितुह्योर्ह्रस्वश्च॥ तलिपुलिभ्यां च॥ ३
गर्वेरत उच्च॥ रुहेश्च॥ महेरिनण् च॥ क्विब्वचिप्रछिश्रिस्त्रिद्रुप्रुज्वां दीर्घोसंप्रसारणं च॥ आप्नोतेर्ह्रस्वश्च॥३॥

परौव्रज्रेःषूश्चपदांतो॥हुवःश्लुवच्च॥स्रुवःकः॥चिक्कु च॥तनोतेरनश्चवः॥ग्लानुदिभ्यांडौः॥च्विरव्ययं॥रातेर्डैः॥गमे
र्डोः॥भ्रमश्चडूः॥दमेर्डोसिः॥पणेरिजादेश्चवः॥वशःकितू॥भ्रजश्च॥जसिसहरिनू॥सुयुरुवृञोयुचू॥अशेरश
च॥तुंदेर्नलोपश्च॥गमेर्गश्च॥बहुलमन्यापि॥४॥रंजेःक्युनू॥भूधूसृभ्रस्जिभ्यश्छंदसि॥कुदृवृजिमंदिनिधा
ञःक्युः॥सृपिधिषिषचसंज्ञायां॥वर्तमानेपृषद्बृहन्महज्जगच्छतृवच्च॥संश्चत्तृपद्वेहतू॥छंदस्यसानचू॥
श्रमुजूभ्यां॥ऋंजिवृधिमंदिसहिभ्यःकितू॥अर्तेर्गुणःशुट्च॥संख्यानचस्तवः॥युषिबुधिदृशःकिच्च॥कुटेः
लु सनोकुंशुच लोपश्च॥श्वितेर्दश्च॥तनूत्रचौशंसिदाक्षिभ्यःसंज्ञायांचानिटौ॥बहुलमन्यत्रापि॥नप्तृनेष्टृत्वष्टृ
होतृपोतृभ्रातृजामातृपितृदुहितृ॥सुञसेकृतू॥यतेर्वृद्धिश्च॥नप्तिचिर्नंदोः॥दिवेर्ऋः॥यूः॥नयतेर्डिःच्च॥
सव्येष्ठश्छंदसि॥अर्तिसृधृधम्यम्यश्यवितृभ्योनिः॥आङिशुषेःसनश्छंदसि॥कृषेरादेश्चवः॥अदेर्मुट्च॥

श्य

रतेश्च॥ क्षिपेः किच्च॥ अर्चिशुचि।हुसृपिछादिछर्दिभ्य इसिः॥ बृंहेर्नलोपश्च॥ द्युतेरिसिर्यादेश्च जा॥ वसो रुचेः संज्ञा
यां॥ भुवकित्॥ सहो धश्च॥ पिबतेस्थुक्॥ जनेरुसिः॥ मनेर्धश्च दसि॥ अर्तिपृवपियजितनिधनितपिभ्यो नित्॥
एतेर्णिच्च॥ चक्षेः शिच्च॥ दृ॥ मुहेः किच्च॥ बहुलमन्यत्रापि॥ कृगृशृ रञ्चतिभ्यः ष्वरच्॥ नौ सदेः॥ कृहृकृते
रुदकंपरौ रंजेर्नयते मुहेश्च खारि॥ इत्युणादिषु द्वितीयः पादः॥ ॥ छित्वर छत्वर धीवर पीवर मीवर चीवर ती
वर नीवर गह्वर कट्वर संयद्वराः॥ इणसिञ्जिदीङुष्यविभ्यो नक्॥ फेनमीनौ॥ कृषेर्वर्णे॥ बधेर्बधिब
धी च॥ धाप्रृवस्यज्यतिभ्यो मः॥ लक्षेरट् च॥ वनेरिच्चोपधायाः॥ सिवेष्टेयु च॥ कृवृजृसिद्रुपन्यतिभ्यो नि
त्॥ धेट इच्च॥ तृषिशुषिरसिभ्यः कित्॥ सुञो दीर्घश्च॥ रमेस्त च॥ रास्नासास्नास्थूणावीणाः॥ गादाभ्या
मिमिक्छु च॥ कृत्यशुभ्यां क्स्नः॥ तिजेर्दीर्घश्च॥ श्लिषेरच्चोपधायाः॥ यजिमजिमनिशुंधिदसिजनिभ्यो

राम ८

युचू॥१॥भुजिमृङ्भ्यां युक्त्युकौ॥सर्तेरयुः॥पानीविभ्यः पः॥च्युवः किच्च॥स्तुवो दीर्घश्च॥सुसूभ्यां निच्च॥कु
युभ्यां च॥खष्पशिल्पशष्पबाष्परूपपर्पतल्पाः॥स्तनिहृषिपुषिगदिभ्यो णेरित्नुच्॥कृहनिभ्यां क्त्नुः॥ग
मेः सन्वच्च॥दाभाभ्यां नुः॥वचेर्गश्च॥धेट इच्च॥सुवः कित्॥जहातेर्द्वे अंतलोपश्च॥स्थो णुः॥अजिवृरीभ्यो
निच्च॥चिषेः किच्च॥कृदाधारार्चिकलिभ्यः कः॥२॥सृवृभृशुषिमुषिभ्यः कक्॥शुकवल्कोल्काः॥इण्भीका॥
पाशल्पतिमर्चिभ्यः कन्॥नौ ह्रः॥नौ सदेर्डिच्च॥स्यमेरीट्॥अजियुधूनीभ्यो दीर्घश्च॥ह्रियो रश्च लो वा॥
शाकेरुनोंतोंत्युनयः॥भुवो झिच्॥कन्युच् क्षिपेश्च॥अनुङ् नंदेश्च॥कृदारिभ्य उनन्॥चोरश्च लो वा॥
क्षुधिपिशिमिथिभ्यः कित्॥फलेर्गुक्च॥अण्च॥अशेर्लेशाच॥अर्जेर्णिलुक्च॥त्रणो रन्यायां चित्॥
३॥अत्रेश्च॥अजियमिशीभ्यश्च॥वृहृतृवदिहनिकमिकषिभ्यः सः॥पुषेरच्चोपधायाः॥मनेर्दीर्घश्च॥

अत्रोर्दं वने ॥ स्फ शश्वि कृत्यषिभ्यः कितु ॥ रूपेर्जातौ ॥ युधि गुधि कुषिभ्यश्च ॥ गर्धिपण्योर्दकौ च ॥ अशेः सरः ॥ वसे
श्च ॥ संपूर्वाच्चितु ॥ कृधू मदिभ्यः कितु ॥ पतेरथ्वलः ॥ तन्यृषिभ्यां क्सरच ॥ पीयूक्कणिभ्यां कालनू ॥ ह्रस्वः संप्रसा
रणं च ॥ कटिकुषिभ्यां काकुः ॥ सर्तेर्दुक च ॥ रत्ते रर्दिश्च ॥ ४ ॥ परेर्निसंप्रसारणमल्लोपश्च ॥ स्र युवचिभ्यो न्यु
जागृज क्रुचेः ॥ अनकः ॥ शीङ् मियः ॥ आको धू दसंचि चाभ्यः ॥ उल्मुक दर्विहोमिनः ॥ हियः कुकू ॥ रथ्वलो
वा ॥ हसि म्रग्रिण्वामिदमिलूधूर्विभ्यस्तनू ॥ नञाप इट् च ॥ तनि मृङ्भ्यां किच्च ॥ अंजि घसिभ्यः फः ॥ दु
तनीभ्यां दीर्घश्च ॥ जेर्मूट् चोदात्तः ॥ लाष पलितौ ॥ ह्रस्याभ्यां मितनू ॥ रुहेरश्च लो वा ॥ पिशेः किच्च ॥ श्र राम
दक्षि स्पृहि गृहिभ्य आय्यः ॥ दिधिषाय्यः ॥ ५ ॥ रुजाण्यः ॥ स्तुव क्सेइयश्छंदसि ॥ ५ राजेरन्यः ॥ श्रृ ५
रम्योश्च ॥ अर्त्तेर्निच्च ॥ पर्जन्यः ॥ वदेरान्यः ॥ अमिनक्षियजिवधिपतिभ्योत्रनू ॥ गडेरादेश्च कः ॥ रुजाश्रि
तू ॥ सुविदेः कत्रः ॥ कृतेनुमूच ॥ भ्रम दृशि यजि पर्वि पच्यमितमिनमि हर्यिभ्योतचू ॥ एषिरजिभ्यांकि

नू॥ खलतिः॥ शीङ्शपिरुगमिवंचिजीविप्राणिभ्योथः॥ भृजः श्चित्॥ सदिविदिभ्या डित्॥ उपसर्गे वसेः॥ अ
त्यविचमितमिनमिरमिलमिनमितपिपतिपनिपणिमहिभ्यो सच्॥ वेञस्तक्रट् च॥ वहियुभ्यां णित्॥ हः॥ क्ष्यः
श्चदिवः कित्॥ कृशृशलिकलिगर्दिभ्यो भच्॥ ऋषिवृषिभ्यां कित्॥ रुषेर्नि लुक् च॥ रासिवल्लिभ्यां च॥ जॄविशि
भ्यां झच्॥ रुहिनंदिजीविप्राणिभ्यः षिदा [redacted] शि षि॥ तृभूवहिवसिभासिसाधिगंडिमंडिजिनंदिभ्य
श्च॥ हंतेर्मुट् च हि च॥ मंदेर्नलोपश्च॥ ऋच्छेररः॥ अर्तिकमिभ्रमिचमिचिवासिभ्यश्चित्॥ कुवः क्रन्॥ अं
गिमदिमंदिभ्य आरन्॥ कडेः कडच्॥ शृंगारभृंगारौ॥ कंजिभ्यां चित्॥ कमेः किदुच्चोपधाया याः॥ तुषा
राद्यश्च॥ दीङो नुट् च॥ सर्तेरपः षुक् च॥ उषिकुटिदलिकचिखचिखजिभ्यः कपन्॥ कणेः संप्रसार
णं च॥ कपश्चाक्रवर्मणस्य विटपाविष्टपाविशिपोलपाः॥ वृत्तेस्तिकन्॥ कृतिभिदिलतिभ्यः कित्॥ इष्य
शिभ्यां तकन्॥ इणस्तशन्॥ तशश्चुनो॥ वापतिभ्य ततन्॥ दृदलिभ्यां भः॥ अर्तिगृभ्यां भन्॥ इणः कि

तू॥असि संजिभ्यां क्थ्यन्॥युषिकुषिशुषिभ्यः क्सिः॥अशेर्निंतू॥इषे क्सुः॥अवितस्तृतंत्रिभ्य ईः॥यापोः कि द्वे च॥८॥
लक्षेर्मुट् च॥छित्वर छत्वर धीवर पीवर मीवर चीवर तीवर नीवर गह्वर कट्वर संयद्वराः॥इत्युणादौ तृतीयः पादः॥वात प्रमीः॥ऋतन्यं
जिवन्यंजर्पिमद्यत्यंगिकुयुकृशिभ्यः कत्निच्यतुजलिजिष्टुजिष्ठजिसन्स्यनिथिनुल्यसासानुकः॥श्रः करन्॥पु
षःकित्॥कलश्च॥गमेरिनिः॥आङिणित्॥भुवश्च॥प्रेस्थः॥परमेकित्॥मंथः॥पतेस्थ च॥खजेराकः॥बलाका
दयश्च॥कषिदूषिभ्यामीकन्॥अनिहृषिभ्यां किच्च॥चंकणः कंकण च॥श्यः हृश्च जांह्वेलुक् चाभ्यासस्य॥पर्फ
रीकादयश्च॥१॥चरेर्नुम च॥ईषः कि ध स्वश्च॥ऋजेश्च॥सर्तेर्जुम् च॥मृडः कीकन् कंकणो॥अलीकादय
श्च॥कृहृभ्यामीषन्॥श्रृपृभ्यां किच्च॥अर्जेर्ऋजच॥अंबरीषः॥कृशृपृकटिपटिशौटिभ्य ईरन्॥वशेः कि
कित्॥कशेर्मुट् च॥कृञ उच्च॥घसेः किच्च॥गभीरं गम्भीरौ॥विषा विहा॥पचएलिमुच्॥शीङो धुक्लुँवलञ्
वालनः॥मृकणिभ्यामूको कणो॥२॥वलेरूकः॥उलूकादयश्च॥भल्लूकः॥शमेर्बुकच॥शलिमंडिभ्यामूकण्॥

राम
६८

कृ

नियो मिः॥ अर्तेरूच्च॥ मुवः क्रि॥ अश्नोते रशच॥ दल्मिः॥ विं ज्या ज्वरिभ्यो निः॥ सृ वृषिभ्यां कित्॥ अंगेर्न
लोपश्च॥ वहिश्रिश्रुयुद्रुग्लाहात्वरिभ्यो नित्॥ घृणि पृश्नि पार्ष्णि चूर्णि भूर्णि॥ वृ हृभ्यां विन्॥ जॄ शॄ स्तॄ
जागृभ्यः क्रिन्॥ दिवो द्यु दीर्घश्चाभ्यासस्य॥ कृ विघृषि छवि स्थवि किं दिवि॥ पातेर्डति॥ ३॥ वू कार्ड्रति
न्॥ अमेरतिः॥ वहिवस्यर्तिभ्यश्चित्॥ अंचेः को वा॥ हंतेरंह च॥ रमेर्नित्॥ सूङः क्रिः॥ अदिशदिभूशुभि
भ्यः क्रिन्॥ वङ्क्यादयश्च॥ राशिदिभ्यां त्रिप्॥ अदेस्त्रिनिश्च॥ पतेरत्रिन्॥ मृकणिभ्यामीचिः॥ श्वतैर्येश्चि
॥ वेञो डिच्च॥ नञ्समासे॥ ऊहनिभ्यां मृषन्॥ पुरः कुषन्॥ पृनहिकलिभ्य उषच्॥ पीयेरूषन्॥ ५॥ मस
जेर्नुम् च॥ गंडेश्च॥ अतेररुः॥ कुटः किच्च॥ शकादिभ्यो टन्॥ कृकदिकडिकटिभ्यो वन्॥ कदेर्णित्सश्चि
णि॥ कलिकद्योरिमः॥ कुणिपुल्योः किंदच्॥ कुपेर्वा बश्च॥ नौ षंजेर्घथिन्॥ ६॥ उद्यतेर्श्वित्॥ सर्तेर्णिच्च॥
खर्जिपिंजादिभ्य ऊरोलचौ॥ लंगेर्वृद्धिश्च॥ कुवश्च हूदीर्घश्च॥ समीमीणः॥ सिवेष्टेरूच॥ शमेर्वन्॥

उन्वादयश्च ॥ ५ ॥ स्फुस्तोंबजवको ॥ शशापिभ्यां ददनौ ॥ अव्दादयश्च ॥ कौतेर्तुमु ॥ वलिमलितनिँयनु ॥ ट भ्यः कु ९
क्रोः पुम्दु कौ च ॥ सिपाभ्यां रुः ॥ जम्वादयश्च ॥ रुद्रातिभ्यां कुनु ॥ जनिदाच्युसृवृमदिषमिनमिभृभ्य इत्व
३ तनू नूलणूक्तिनू ॥ शकस्यटडटाटचः ॥ अन्येभ्योपि दृश्यते ॥ कुसुरुमोमेदेतः ॥ सानसिवर्णसिपर्णसितडि
लंकुशचषालेत्वलपत्वलधिष्ठयशल्याः ॥ मूशक्यविभ्यः क्लः ॥ माछासससिभ्योयः ॥ जनेर्यक् ॥ अघ्न्या
दयश्च ॥ स्नामदिपद्यर्त्तिपृशकिभ्यो वनिपू ॥ शीङ्क्रुशिरुहिजिक्षिसृधृभ्यः क्वनिपू ॥ ध्याप्योः संप्रसा
रणं च ॥ ६ ॥ अदेर्धश्च ॥ प्रर्द्दरशदोस्कट्च ॥ सर्वधातुभ्य इनू ॥ हपिषिरुहिवृतिविदिछिदिकीर्तिय
श्च ॥ इगुपधात्कित् ॥ भ्रमेः संप्रसारणं च ॥ क्रमितमिशतिस्तंभामत इच्च ॥ मनेरुच्च ॥ वर्णे वलिच्चाहि
रण्ये ॥ वसिवपियजिराजिव्रजिसदिहनीवाशिवादिवारिभ्य इञु ॥ नहो भश्च ॥ कृषेर्वृद्धिश्छंदसि राम
श्वः शाकुनौ कृजनुदरी चांकारसु ॥ जनिघसिभ्यामिणू ॥ अज्यतिभ्यां च ॥ पादे च ॥ अशिपणिभ्यां रु ७

डायत्तु कौ च ॥ वातेर्डिच्च ॥ प्रेहरतेः कूपे ॥ ७ ॥ नौ व्योयलोपः पूर्वस्य च दीर्घः ॥ समाने ख्यः स चोदात्तः ॥ आ
श्रिहनिभ्यां ह्रस्वश्च ॥ अच इः ॥ खनिकष्यज्यसिवसिवनिसनिध्वनिग्रंथिचलिभ्यश्च ॥ वृतेश्छंदसि ॥ भुजेः
किच्च ॥ कृगृशृदृकुटिभिदिछिदिभ्यश्च ॥ कुडिकंप्योर्नलोपश्च ॥ सर्वधातुभ्यो मनिन् ॥ बृंहेर्नोऽच्च ॥ अ
शिशकिभ्यां छंदसि ॥ हृभृधृसृस्तृशृभ्य ईमनिच् ॥ जनिमृङ्भ्यामिमनिन् ॥ वेञः सर्वत्र ॥ नामन्सीम
न्रोमन्लोमन्व्योमन्पाप्मन्ध्यामन् ॥ मिथुने मनिः ॥ सातिभ्यां मनिन्मनिणौ ॥ हनिमशिभ्यां सिकन् ॥
कोररन् ॥ ८ ॥ गिरउडच् ॥ इंदेः कमिर्नलोपश्च ॥ कायतेर्डिमिः ॥ सर्वधातुभ्य इन् ॥ भ्रस्जिगमिनमिहनिश्यै
विशां वृद्धिश्च ॥ दिवेर्ऋच्च ॥ उषिखनिभ्यां कित् ॥ सिविमुच्योष्टेरू च ॥ अमिचिमिदिशसिभ्यः क्त्रः ॥ पुवो
ह्रस्वश्च ॥ स्त्यायतेर्ड्रट् ॥ गुधृवीपचिवचियमिसदिक्षदिभ्यस्त्रः ॥ हुयामाश्रुभसिभ्यस्त्रन् ॥ गमेरा
च दादिभ्यश्छंदसि ॥ भूवादिगृभ्यो णित्रन् ॥ चरेर्वृत्तौ ॥ अशित्रादिभ्य इत्रोत्रौ ॥ अमेर्द्विषति चित् ॥ आसः स्मि

पूनिकषिभ्यां॥९॥चि ·तेः कणः कश्च॥सूचेस्मन्॥पातेर्डुम्सुन्॥रुचिभुजिभ्यां किष्यन्॥वसेस्तिः॥सा
वसेः॥वौ तसेः॥पदिपथिभ्यांतिन्॥हणातेर्ह्रस्वश्च॥कृतॄकृपिभ्यः कीटन्॥रुचिवचिकुचिकुटिभ्यः
कितच्॥कुडिकुषिभ्यां क्मलन्॥कुषेर्लश्च॥सर्वधातुभ्योऽसुन्॥रपेरत एच्च॥अदेर्द्वनेयुट्च॥
उब्जेर्बले बलोपश्च॥श्वः संप्रसारणं च॥श्रयतेः स्वाङ्गे शिरः किच्च॥१०॥ध्यापोः शुट्॥उदके नुट्च॥इण
आसिः॥रिचेर्धने चिच्च॥चायतेरन्ने ह्रस्वश्च॥वृङ्शीभ्यां रूपस्वाङ्गयोः पुट्च॥स्रुरीभ्यां तुट्
च॥पातेर्बले जुट्च॥उदके थुट्च॥अन्ने च॥अदेर्नुम्धौ च॥स्कन्देश्च स्वाङ्गे॥आपः कर्माख्यायां
ह्रस्वो नुट्च॥रमेश्च॥देशे ह च॥११॥अञ्च्युञ्जियुजिभृजिभ्यः कुश्च॥भूरञ्जिभ्यां कित्॥वसेर्णित्॥
चन्देरादेश्च छः॥पचिभ्यां सुट्च॥वहिहाधाञ्भ्यश्छन्दसि॥इणश्चासिः॥मिनेसिः पूर्ववच्च सर्वं॥
नञि हन एह च॥विधाञो वेध च॥नुवो धुट्च॥गतिकारकयोः पूर्वपदप्रकृतिस्वरत्वं च॥चन्द्रे मोडि

वचि

राम
८

तू ॥ वयसि धाञः ॥ पयसि च ॥ पुरसि च ॥ पुरूरवाः ॥ चक्षेर्बहुलं ॥ उषः कित् ॥ दमेरुनसिः ॥१२॥ अंगिराः ॥ अप्सराः ॥
दिविभुजिभ्यां विश्वे ॥ वशेः कनसिः ॥ वात च रेर्बलेः शाकेमस्जेः स्थरत्तादे ॥ नौ व्यो गिरश्चि ते ष्याधावं च्यंगिराश्च
त्वारि ॥ चतुर्थः पादः ॥ ॥ अदिभुवो डुतच् ॥ गुधेरूमः ॥ मसेरूरन् ॥ स्थः किच्च ॥ पातेरतिः ॥ वातेर्डितुः ॥ अ
र्त्तेश्च ॥ तहेः क्रोहलोपश्च ॥ एजलुकि टि तनितादिभ्य उल चतंडश्च ॥ दंसेष्टटनौ न आ च ॥ दंशेश्च ॥ उ
दिचेर्डैसिः ॥ नौ दीर्घश्च ॥ सौरमेः क्तो दमे पूर्वपदस्य च दीर्घः ॥ पूञो यण्णुग्ह्रस्वश्च ॥ स्नंसेः शिकुट्
किच्च ॥ हिंसेरीरन्नीरचौ ॥ उदि दृणातेरजलौ पूर्वपदान्त्यलोपश्च ॥ डित्खने मुट् चोदात्तः ॥१॥ अमेः सनु
मुहेः खो मूर्च ॥ नञ्नेहेर्हलोपश्च ॥ शीङो ह्रस्वश्च ॥ माङः कुरवो मयच ॥ कलिगलिभ्यां फगस्योच्च ॥ स्पृशे
श्वण्शुनौ पृच ॥ श्मनिश्रयतेडुन् ॥ अश्वादयश्च ॥ जनेष्टुन् लोपश्च ॥ अचूतस्य जंघच ॥ हृतेः ङीरीरावयवेदृ
च ॥ क्लिशेरन्लो लोपश्च ॥ फलेरितजादेश्च पः ॥ कृञादिभ्यः संज्ञायां वुन् ॥ चीकयतेराद्यंतविपर्ययश्च ॥
पचिमच्योरिच्चोपधायाः ॥ जनेररष्ठ च ॥ वठिमाठिभ्यां चिच्च ॥ ऊर्जिदृणातेरचलौ पूर्वपदान्त्यलोपश्च ॥ २ ॥

कृदारादयश्च॥ हंतेयुन्नाद्यंतेयोर्घत्वतत्वे च। क्रमिगमिक्षमिभ्यस्तुन्वृद्धिश्च॥ हर्यतेः कन्यनू॥ कृञः पासः॥
जनेस्तुरश्च॥ ऊर्णोतेर्डः॥ दधातेर्यन्नुट्च॥ जीर्यतेः किन्नुरश्च वः॥ मव्यतेर्यलोमश्चापतुट्चालः॥ कृजेः
कीकनू॥ तनोतेर्डउः सन्वच॥ अर्भकएथपाकावयसि॥ अववामा धमार्वरेफाः कुत्सिते॥ लीरीङोर्ह्र व
स्वपुट्॥ चतरौश्लेषणकुत्सनयोः॥ क्लिशेरीच्चोपधायाः कनलोपश्चलोनामू च॥ अश्नोते राशुकर्मणि
वरट च॥ चतेरुरनू॥ घातेररनू॥ अमेस्तुरट च॥ ३॥ दहेर्गोलोपोदश्चनः॥ सिचेः संज्ञायां हनुमौकश्च॥
व्याङि घ्रातेश्च जातौ॥ ईतररचू घुरच॥ क्षमेरुपधालोपश्च॥ तरतेर्डिः॥ यहेरिनिः॥ प्रथेरमचू॥ चरे
श्च॥ मंगलेरलचू॥ ॥ अमेर्द्वे कृदद्दहेर्ईश॥ ॥ इत्युणादिषु पंचमः पादः॥ ॥ इत्युणादिपाठः समा राम
सः॥ ५॥ ५॥ ॥ १९

इतिउणादिपाठः समाप्ताः पत्रें १